

Атлас авторських оригіналів тематичних студентських карт: сутність та значення

Сергій ОСТАПЧУК^{1*} <https://orcid.org/0000-0003-1146-1403>

УДК 796.5

ОГЛЯДОВА СТАТТЯ

¹Національний університет водного господарства та природокористування,
кафедра геодезії та картографії

Листування – *s.m.ostapchuk@nuwm.edu.ua

Ключові слова: атлас, картографування, авторський оригінал, тематична карта, умовні позначення.

Анотація: На основі опрацювання та систематизації авторських оригіналів тематичних карт студентів спеціальності «Геодезія та землеустрій» Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне), які були укладені на заняттях з дисципліни «Картографія» протягом останніх 25 років, підготовлено до видання в електронній та паперовій формах відповідну збірку у вигляді атласу.

Атлас містить розділи: «Адміністративно-територіальний устрій», «Природні умови та природні ресурси», «Населення та людський розвиток», «Економіка», «Екологічний стан природного середовища».

Всього представлено 100 тематичних карт, які різняться за часом укладання, датами вихідних даних, використовуваними технологіями, територіальним охопленням, масштабом, детальністю тематичного наповнення, авторськими картографічними рішеннями. При створенні усіх карт використані офіційні дані, переважно, Державної служби статистики України. Приклади таких карт та умовні позначення до них наведено у даній статті.

Виділено значення «Атласу авторських оригіналів тематичних студентських карт», яке полягає передусім у виконанні навчальних, дослідницьких та об'єднавчо-виховних функцій.

1. ВСТУП

Під атласом традиційно прийнято розуміти систематизоване зібрання карт, об'єднаних загальною ідеєю і спільними засобами її картографічного здійснення. Їх випускають у вигляді окремих книг або розбірних альбомів. Характерними ознаками кожного географічного атласу є внутрішня єдність змісту, узгодження та мінімізація масштабів, однаковий підхід до генералізації та оформлення карт. При цьому, під внутрішньою єдністю атласу прийнято розуміти узгодження умовних позначень, взаємодоповнюваність карт, логічну послідовність їх розміщення та зручність співставлення.

Порівняно з окремими картами, атласи мають значно більші можливості щодо показу різних географічних особливостей відображуваних територій. Така перевага над окремо взятою картою обумовлена, насамперед, тим, що у ньому можуть бути десятки, а то й сотні таких карт, загальна площа яких значно перевищуватиме площу однієї. Це дає можливість

2023, 842; DOI: <https://doi.org/10.31861/geo.2023.842.33-42>

 Open Access. © 2023 С. ОСТАПЧУК

опубліковано у Чернівецькому національному університеті

Ця робота ліцензується відповідно до

CC BY-NC-ND із Зазначенням Авторства – Некомерційна – Без Похідних 4.0 Міжнародна

дати більш глибоку і повну характеристику території картографування. У географічних атласах, окрім власне самих карт, прийнято розміщувати пояснюючі тексти, умовні позначення, покажчики географічних назв, довідково-статистичні відомості, ілюстрації, таблиці та ін. Сам же зміст атласів, їх структура та обсяг можуть бути досить різноманітними.

До створення географічних атласів може залучатися велика кількість спеціалістів-картографів та фахівців з окремих тематик, які працюють у різних наукових, навчальних та виробничих установах. Як наслідок узгодженої і кропіткої праці, такий підхід дозволяє атласам стати важливим інструментом візуалізації різноманітної просторово-часової інформації та цінними носіями знань, тому їх по праву вважають своєрідними енциклопедіями, у яких відображено останні здобутки науки, техніки та виробництва. Вони заслужено широко використовуються при розв'язанні найрізноманітніших завдань.

2. АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

У своїх дослідженнях вчені обґрунтовують сутність, особливості та значення різних тематик атласного картографування. Так, питання атласного картографування земельних ресурсів, і зокрема, вартості земель шляхом поєднання в одній збірці тематичних карт властивостей земель і природних та антропогенних факторів, які на них впливають, у своїх працях висвітлюють [Ковальчук та ін. \(2012\)](#); [Ковальчук, Ковальчук \(2018\)](#). Необхідність укладання палеогеоморфологічного атласу України як передмови до створення геоморфологічного атласу України розглядають [Комлев та ін. \(2016\)](#). Особливості, структуру та досвід підготовки атласних видань історичної тематики у різних аспектах досліджують [Грицеляк та ін. \(2017\)](#); [Даценко, Сірий \(2018\)](#). На атласному каркасі рішень як можливого методу відродженої модельно-пізнавальної концепції картографії проголошує [Чабанюк \(2021\)](#). Концептуалізацію та реалізацію атласної інформаційної системи потенційних загроз сталому розвитку регіонів України пропонують [Руденко та ін. \(2021\)](#).

Останніми роками багато уваги приділяється цифровому атласному картографуванню у конструктивній географії, ґрунтознавстві, кадастрі, землевпорядкуванні, екології та ін. ([Богданець, Ковальчук 2014](#); [Магваір та ін. 2016](#); [Зацерковний та ін. 2017](#); [Рожко 2018](#); [Руденко, Бочковська 2018](#); [Ковальчук, Ковальчук 2019](#); [Краковський, Курач 2022](#)).

Кращої моделі подання інформації, що стосується навколишнього середовища, аніж картографічна, наразі не існує. Тому важливість належного картографічного забезпечення, в тому числі й атласного, в освітньому процесі при підготовці майбутніх фахівців має особливе значення ([Даценко 2011](#); [Пересадько, Балтабаєва 2017](#); [Данильченко та ін. 2018](#); [Руденко, Грек 2019](#)).

3. РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Підготовлений нами «Атлас авторських оригіналів тематичних студентських карт», порівняно із класичними атласами, згаданих вище можливостей не має та цілей не переслідує і є відмінним від узвичаєних традиційних атласних розробок. Це є цілком зрозумілим, бо у ньому просто зібрані студентські карти різних років, хай і не всі відмінної якості, які вдалося зберегти і систематизувати. Одні з них були на папері, інші – в електронному вигляді, записані у різних форматах, частина з яких не могли забезпечити високої роздільності зображень (як от, pdf, jpg, tif). Хотілося їх привести до покращеного вигляду і упорядкувати у вигляді атласа. Для цього прийшлося виконати досить значний обсяг роботи по скануванню наявних картографічних матеріалів, конвертуванню файлів, покращенню зображень, коректуванню масштабів, внесенню інших правок. В окремих випадках доводилося навіть звертатися до колишніх випускників з проханням надіслати їх авторські карти, якщо такі збереглися. Певною мірою підігрівало насагу те, що подібних видань у вигляді збірок авторських студентських карт нами не було виявлено, тому у цьому плані представлений атлас видається навіть піонерським.

Рис. 1. Зменшена частина карти «Кількість сільських населених пунктів» (Україна, базовий масштаб 1 : 3 500 000, дані 2019 р.)

Загальна кількість сільських населених пунктів
станом на 01.01.2019 р.

Рис. 2. Умовні позначення до карти «Кількість сільських населених пунктів»

При розробці структурної побудови атласу за основу взято Національний атлас України (2007) (Руденко (Ред.) 2007), де присутні назви відповідних розділів: «Адміністративно-територіальний устрій», «Природні умови та природні ресурси», «Населення та людський розвиток», «Економіка», «Екологічний стан природного середовища». Обсяг наведених картографічних матеріалів дозволяє це зробити.

Для зручності користування атласом рамки усіх карт і їх позарамкові поля в кожному розділі мають одне, тільки притаманне їм, забарвлення. За таким же принципом уніфікації відображено і зміст атласу, кожний розділ у ньому виділено своїм кольором. Над північною стороною рамки карти зліва вказано ім'я та прізвище автора карти і у дужках зазначено: рукописна вона чи створена із використанням якого саме програмного продукту. Під

південною стороною рамки зліва зазначено дату вихідних даних, за якими укладено відповідну карту.

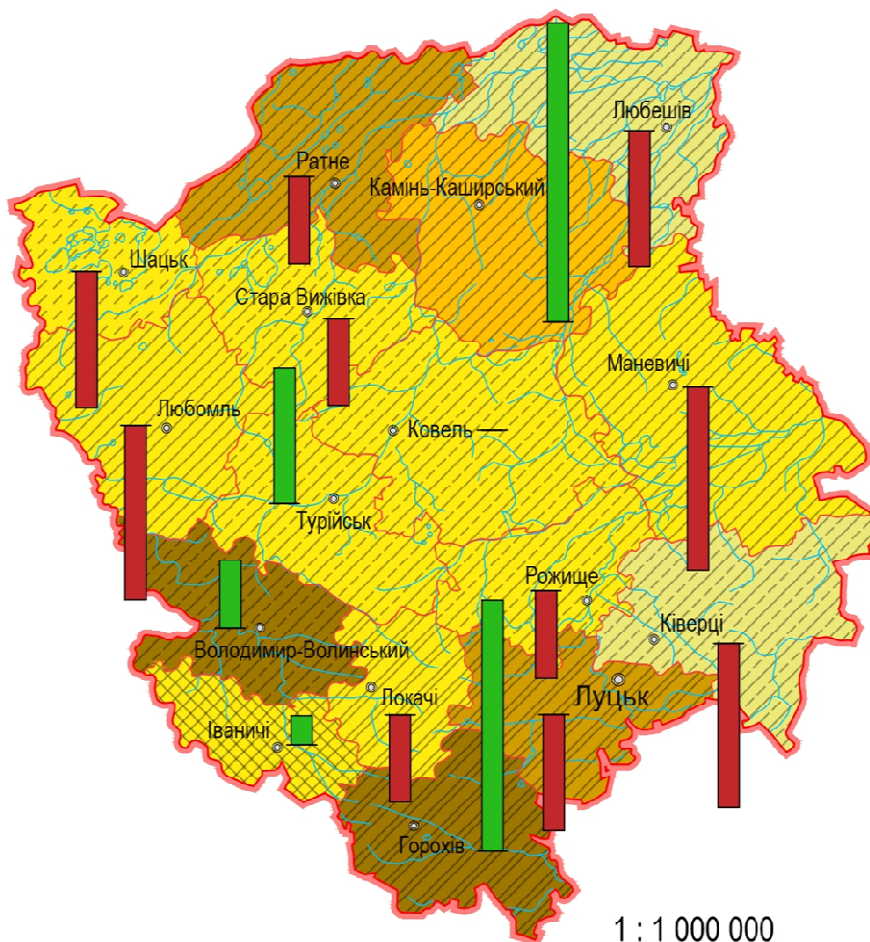

Рис. 3. Зменшена карта «Агрохімічна характеристика ґрунтів за вмістом гумусу» (Волинська область, базовий масштаб 1 : 1 000 000, дані 2014 р.)

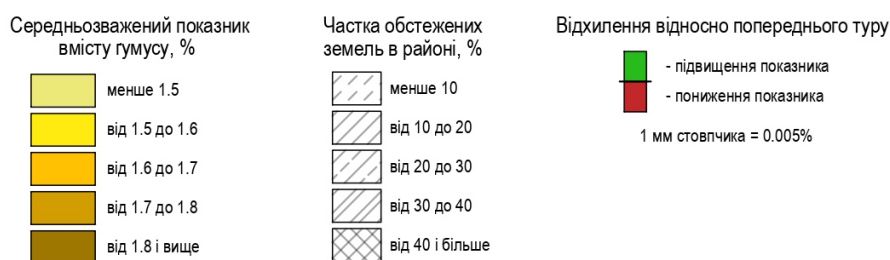

Рис. 4. Умовні позначення до карти «Агрохімічна характеристика ґрунтів за вмістом гумусу»

На форзацах атласу з об'єднавчо-виховною метою поміщено символіку навчального закладу: стилізоване зображення головного корпусу Національного університету водного господарства та природокористування, його герб та логотип. Таке подання, на нашу думку, сприяє консолідації та патріотичному вихованню.

Загалом на сторінках атласу формату А3 представлено 100 тематичних карт студентів спеціальності «Геодезія та землеустрій» НУВГП (м. Рівне), які різняться часом розробки (від 1998 р. до 2023 р.), датами вихідних даних, використовуваними технологіями (рукописні, програмні продукти ArcGIS, ArcMap, Geonics, MapInfo, QGIS), обсягом інформаційного наповнення, територіальним охопленням (світ, Європа, інші країни, Україна, її

С. Остапчук. Атлас авторських оригіналів тематичних студентських карт: сутність та значення

адміністративні області, райони, окремі ділянки місцевості), масштабом, авторськими картографічними рішеннями, і зрештою, самим оформленням. При створенні усіх карт у якості вихідних даних використані офіційні матеріали, переважно відомості та документи Державної служби статистики України ([Офіційний сайт Державної служби статистики України 2023](#)).

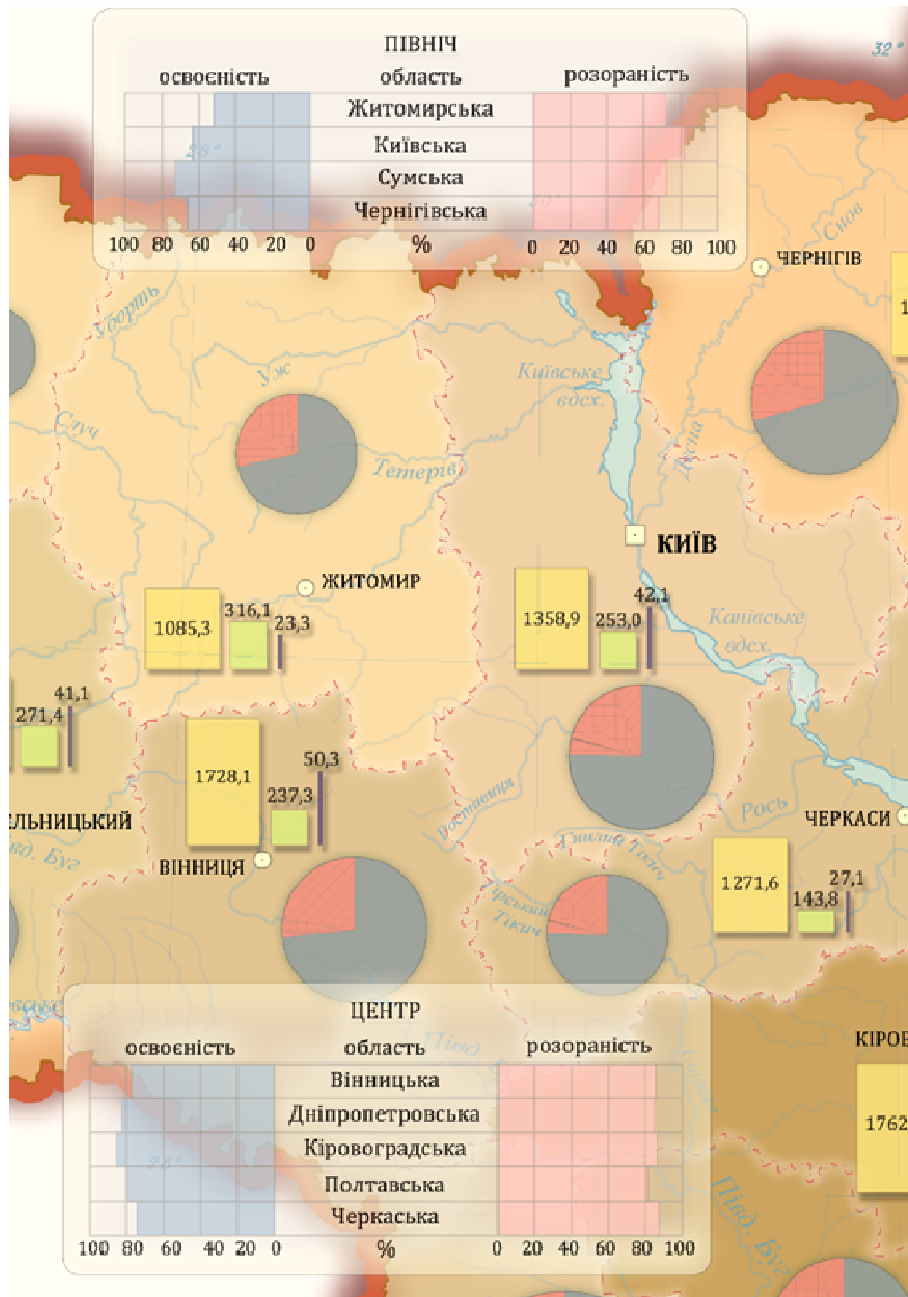

Рис. 5. Частина карти «Використання земельних ресурсів» (Україна, базовий масштаб 1 : 3 500 000, дані 2010 р.)

Для належної розробки авторських оригіналів потрібно було вивчити дану тематику, проаналізувати вихідні дані та особливості їх територіального розподілу, ознайомитися з уже відомими картами такої ж або подібної тематики, визначитися з картографічною проекцією та масштабом, обґрунтувати і виконати картографічну генералізацію, вибрати найбільш доцільні способи зображення та умовні позначення, створити паперовий ескіз майбутньої карти. Тільки за такого поетапного підходу та наявності творчого натхнення можна було

сподіватися на повноцінний кінцевий результат при використанні вибраного програмного продукту та подальшому прискіпливому редагуванню зображення.

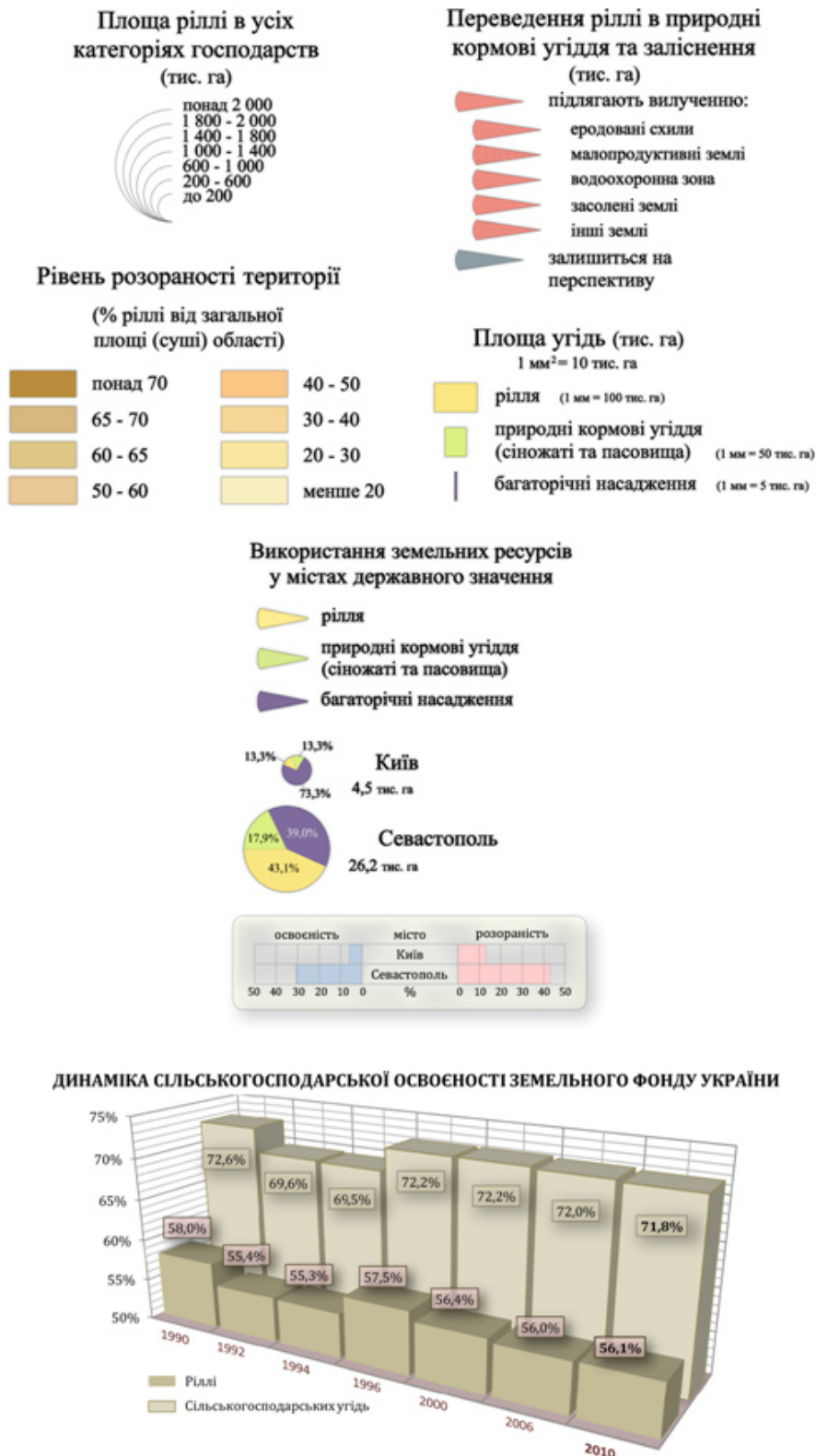

Рис. 6. Умовні позначення та додаткові дані до карти «Використання земельних ресурсів»

У даній статті вважаємо за доцільне показати приклади декількох карт атласу з різним обсягом інформаційного наповнення та навести до них відповідні умовні позначення. Так, карта «Кількість сільських населених пунктів» містить відносно мало інформації, але зате є

досить легкою для читання і приємною для зорового сприйняття (рис. 1, 2). За призначенням її можна віднести до навчальної. Використані на карті способи зображення – лінійні знаки, картограми. Карта «Агрохімічна характеристика ґрунтів за вмістом гумусу» має уже вищий рівень інформаційного наповнення, потребує більш уважного читання та аналізу (рис. 3, 4). При її побудові використано способи значків, лінійних знаків, два види картограм (кольорові та штрихові), лінійні картодіаграми (укладені за абсолютними показниками). Карта «Використання земельних ресурсів» містить ще потужніший обсяг загально-географічної і тематичної інформації, опрацювання і укладання якої вимагали значимішого докладання зусиль та затрат часу, має науково-довідковий характер (рис. 5, 6). Досить детальне подання змісту забезпечують способи картографічного зображення – значки, лінійні знаки, картограми, кругові структурні діаграми (укладені за відносними показниками), лінійні, площинні та об'ємні діаграми (укладені за абсолютними показниками).

4. ВИСНОВКИ

Потреба укладання і значення «Атласу авторських оригіналів тематичних студентських карт» обумовлені декількома обставинами, основні з яких зазначені нижче.

По-перше, при вивченні дисципліни «Картографія» студентам потрібно знайомитися і вивчати різноманітні картографічні ресурси. То даний атлас для такої мети якраз і може стати у нагоді. А при проходженні лабораторних занять і виконанні самостійної роботи по створенню авторських оригіналів тематичних карт він видається особливо витребуваним, бо студенти матимуть гарну нагоду бачити картографічні рішення своїх попередників по висвітленню такої ж чи спорідненої тематики. В окремих випадках надана можливість навіть розглянути і оцінити різні варіанти авторської картографічної реалізації схожих вихідних даних. Тематичне картографування, на відміну від того ж топографічного, це дозволяє (наприклад, можливі різні рівні та детальність генералізації, способи зображення, умовні позначення, кольори, шрифти та ін.). Тому значення подібних джерел для повноцінних власних картографічних розробок важко переоцінити.

По-друге, в атласі представлений широкий спектр карт стосовно дат вихідних даних, територіального охоплення, масштабів та тематик. І що важливо, цінність такої інформації не губиться з плином часу. Це дає змогу виконувати безпосередній аналіз не тільки окремих карт, а більше того, шляхом порівняння різних тематичних карт як наявних в атласі, так і створених пізніше, можна виявляти взаємозв'язки відповідних явищ та процесів (скажімо, наявність у ґрунтовому покриві гумусу та макроелементів і врожайність сільськогосподарських культур, розорювання земель та протиерозійне планування територій, розвиток промисловості та концентрація населення, забруднення навколишнього середовища і смертність населення), а ще й при співставленні різночасових карт однієї тематики досліджувати відповідну динаміку змін (наприклад, адміністративно-територіальний устрій, лісистість території, площа сільськогосподарських угідь, вирощування сільськогосподарських культур, промислове виробництво, оборот торгівлі, ринок праці, демографічна ситуація).

По-третє, авторські оригінали є результатом наполегливої студентської праці. І до такої роботи потрібно не тільки належним чином зацікавлювати, спонукати, підтримувати і допомагати, а й шанувати, висвітлювати і пропагувати. Саме за такого підходу можна сподіватися на швидше становлення студентів як особистостей, як майбутніх фахівців, як патріотів своєї країни.

Зрештою, видання атласу в електронній і паперовій формах в НУВГП надасть можливість цим самим студентам у майбутньому показувати свої авторські оригінали рідним, друзям, дітям. Тим самим, висвітлювати не тільки результати власної роботи, а й значення картографії, важливість навчання у закладі вищої освіти, тематичні особливості

розвитку різних територій України, тим самим збагачувати своє оточення потрібними знаннями та корисними справами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богданець, В.А., Ковальчук, І.П. (2014). Електронні атласи: минуле і сьогодення. *Часопис картографії*, 11, 186-207. [Bohdanets, V.A., Kovalchuk, I.P. (2014). Elektronni atlasy: mynule i sohodennia. *Chasopys kartohrafiï*, 11, 186-207.]
2. Грицеляк, В., Дикий, І., Ровенчак, І. (2017). Особливості та структура видання «Атлас Української Повстанської Армії». *Проблеми безперервної географічної освіти і картографії*, 25, 16-19. [Hrytseliak, V., Dykyi, I., Rovenchak, I. (2017). Osoblyvosti ta struktura vydannia «Atlas Ukrainsoi Povstanskoï Armii». *Problemy bezperervnoi heohrafichnoi osvity i kartohrafiï*, 25, 16-19.]
3. Данильченко, О., Корнус, О., Корнус, А., Сюткін, С., Нешатаєв, Б. (2018). Практична підготовка географів: стан і проблеми. *Проблеми безперервної географічної освіти і картографії*, 27, 28-34. [Danylchenko, O., Kornus, O., Kornus, A., Siutkin, S., Neshataiev, B. (2018). Praktychna pidhotovka heohrafov: stan i problemy. *Problemy bezperervnoi heohrafichnoi osvity i kartohrafiï*, 27, 28-34.]
4. Даценко, Л.М. (2011). Навчальна картографія в умовах інформатизації суспільства: теорія і практика. Київ : ДНВП «Картографія». [Datsenko, L.M. (2011). *Navchalna kartohrafiia v umovakh informatyzatsii suspilstva: teoriia i praktyka*. Kyiv : DNVP «Kartohrafiia».]
5. Даценко, Л., Сірий, Б. (2018). Проектування історичного атласу «Голокост в Україні (1941-1944)». *Проблеми безперервної географічної освіти і картографії*, 27, 4-11. [Datsenko, L., Siryi, B. (2018). Proektuvannia istorychnoho atlasu «Holokost v Ukraini (1941-1944)». *Problemy bezperervnoi heohrafichnoi osvity i kartohrafiï*, 27, 4-11.]
6. Зацерковний, В.І., Бурачек, В.Г., Железняк, О.О., Терещенко, А.О. (2017). *Геоінформаційні системи і бази даних : Монографія*. Ніжин : НДУ ім. М.Гоголя, 237. [Zatserkovnyi, V.I., Burachek, V.H., Zhelezniak, O.O., Tereshchenko, A.O. (2017). *Heoinformatsiini systemy i bazy danykh : Monohrafiia*. Nizhyn : NDU im. M. Hoholia, 237.]
7. Ковальчук, І.П., Євсюков, Т.О., Вакуленко, О.В., Ліщук, Н.М., Скавронський, В.П., Тарасова, І.І. (2012). Актуальні питання атласного картографування земельних ресурсів адміністративного району. *Агрохімія і ґрунтознавство*, 77, 14-18. [Kovalchuk, I.P., Yevsiukov, T.O., Vakulenko, O.V., Lishchuk, N.M., Skavronskiy, V.P., Tarasova, I.I. (2012). Aktualni pytannia atlasnoho kartohrafuvannia zemelnykh resursiv administratyvnoho raionu. *Ahrokhimiia i gruntoznavstvo*, 77, 14-18.]
8. Ковальчук, І.П., Ковальчук, А.І. (2018). Атласне картографування вартості земель України. *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*, 2, 66-81. [Kovalchuk, I.P., Kovalchuk, A.I. (2018). Atlasne kartohrafuvannia vartosti zemel Ukrainy. *Zemleustrii, kadastr i monitorynh zemel*, 2, 66-81.]
9. Ковальчук, І.П., Ковальчук, А.І. (2019). Структура цифрового атласу вартості земель України. *Часопис картографії*, 20, 5-27. [Kovalchuk, I.P., Kovalchuk, A.I. (2019). Struktura tsyfrovoho atlasu vartosti zemel Ukrainy. *Chasopys kartohrafiï*, 20, 5-27.]
10. Комлев, О.О., Ремезова, О.О., Жилкін, С.В., Довніч, О.С. (2016). Палеогеоморфологічний атлас України: передмова до створення Геоморфологічного атласу України. *Часопис картографії*, 15.2, 5-14. [Komliev, O.O., Remezova, O.O., Zhytkin, S.V., Dovnich, O.S. (2016). Paleoheomorpholohichnyi atlas Ukrainy: peredmov do stvorennia Heomorpholohichnoho atlasu Ukrainy. *Chasopys kartohrafiï*, 15.2, 5-14.]
11. Краковський, С.П., Курач, Т.М. (2022). Класифікація інтерактивних функцій електронного атласу: логічна схема та результати. *Український географічний журнал*, 3, 55-65. [Krakovskiy, S.P., Kurach, T.M. (2022). Klasyfikatsiia interaktyvnykh funktsii elektronnoho atlasu: lohichna skhema ta rezultaty. *Ukrainskyi heohrafichnyi zhurnal*, 3, 55-65.]
12. Магвайр, Б., Пашинський, Н.М., Даценко, Л.М. та ін. (2016). *Геоінформаційні технології та інфраструктура геопросторових даних: Вступ до геоінформаційних систем для інфраструктури просторових даних : Навчальний посібник у 6 т. Т. 1*. Київ : Планета-Прінт, 396. [Mahvair, B., Pashynskiy, N.M., Datsenko, L.M. ta in. (2016). *Heoinformatsiini tekhnolohii ta infrastruktura heoprostorovykh danykh: Vstup do heoinformatsiinykh system dlia infrastruktury prostorovykh danykh : Navchalnyi posibnyk u 6 t. T. 1*. Kyiv : Planeta-Print, 396.]
13. Пересадько, В., Балтабаєва, З. (2017). Шкільно-краєзнавчий атлас Туркменістану – результат наукового пошуку іноземних студентів. *Проблеми безперервної географічної освіти і картографії*, 26, 55-61. [Peresadko, V., Baltabaieva, Z. (2017). Shkilno-kraieznavchyi atlas Turkmenistanu – rezultat naukovoho poshuku inozemnykh studentiv. *Problemy bezperervnoi heohrafichnoi osvity i kartohrafiï*, 26, 55-61.]
14. Рожко, О.В. (2018). *Науково-методичні засади укладання великомасштабного електронного атласу земельних ресурсів адміністративного району*. [Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. геогр. наук, Київський національний університет імені Т.Шевченка], Київ. [Rozhko, O.V.

- (2018). *Naukovo-metodychni zasady ukladannia velykomasshtabnoho elektronnoho atlasu zemelnykh resursiv administratyvnoho raionu*. [Avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. heohr. nauk, Kyivskiy natsionalnyi universytet imeni T. Shevchenka], Kyiv.]
15. Руденко, В., Грек, К. (2019). «Географічний Атлас» професора Мирона Кордуби. *Науковий вісник Чернівецького університету: Географія*, 814, 64-69. [Rudenko, V., Hrek, K. (2019). «Heohrafichnyi Atlas» profesora Myrona Korduby. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu: Heohrafiia*, 814, 64-69.]
16. Руденко, Л.Г. (Ред.) (2007). *Національний атлас України*. Київ : ДНВП «Картографія». [Rudenko, L.H. (Red.) (2007). *Natsionalnyi atlas Ukrainy*. Kyiv : DNVP «Kartohrafiia».]
17. Руденко, Л., Бочковська, А. (2018). Розвиток картографічного напрямку досліджень в Інституті географії НАН України. *Український географічний журнал*, 1, 3-10. [Rudenko, L., Bochkovska, A. (2018). Rozvytok kartohrafichnoho napriamu doslidzhen v Instytuti heohrafii NAN Ukrainy. *Ukrainskyi heohrafichnyi zhurnal*, 1, 3-10.]
18. Руденко, Л.Г., Маруняк, Є.О., Лісовський, С.А., Чабанюк, В.С., Бочковська, А.І., Поливач, К.А., Подвойська, В.І., Вишня, М.М. (2021). Атласна інформаційна система потенційних загроз сталому розвитку регіонів України (концептуалізація і реалізація). *Український географічний журнал*, 4, 8-17. [Rudenko, L.H., Maruniak, Ye.O., Lisovskyi, S.A., Chabaniuk, V.S., Bochkovska, A.I., Polyvach, K.A., Podvoiska, V.I., Vyshnia, M.M. (2021). Atlasna informatsiina systema potentsiinykh zahroz stalomu rozvytku rehioniv Ukrainy (kontseptualizatsiia i realizatsiia). *Ukrainskyi heohrafichnyi zhurnal*, 4, 8-17.]
19. Чабанюк, В.С. (2021). Атласний каркас рішень як метод відродженої модельно-пізнавальної концепції картографії. *Український географічний журнал*, 3, 29-38. [Chabaniuk, V.S. (2021). Atlasnyi karkas rishen yak metod vidrodzhenoï modelno-piznavalnoi kontseptsii kartohrafii. *Ukrainskyi heohrafichnyi zhurnal*, 3, 29-38.]

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

20. Офіційний сайт Державної служби статистики України (2023). [Ofitsiynyi sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy (2023).] [Джерело](#)

S. Ostapchuk

Atlas of author's originals of thematic student maps: essence and meaning

Keywords: atlas, mapping, author's original, thematic map, notations.

Abstract: Based on the processing and systematization of the author's original thematic maps of students majoring in «Geodesy and Land Management» of the National University of Water Management and Nature Management (Rivne), which were compiled in classes on the discipline «Cartography» during the last 25 years, prepared for publication in electronic and paper forms, a corresponding collection in the form of an atlas.

The atlas contains sections: «Administrative and territorial structure», «Natural conditions and natural resources», «Population and human development», «Economy», «Ecological state of the natural environment».

A total of 100 thematic maps are presented, which differ in terms of compilation time, dates of source data, technologies used, territorial coverage, scale, detail of thematic content, author's cartographic solutions. When creating all the maps, official data, mainly from the State Statistics Service of Ukraine, were used. Examples of such maps and notations for them are given in this article.

For the convenience of using the atlas, the frames of all maps and their out-of-frame fields in each section have one, only their own, color. According to the same principle of unification, the content of the atlas is displayed, each section is highlighted in its own color. Above the north side of the map frame on the left is the name and surname of the author of the map, and in brackets it is indicated whether it was handwritten or created using a specific software product. Below the southern side of the frame on the left is the date of the original data, according to which the corresponding map was drawn.

On the endpapers of the atlas, for unifying and educational purposes, the symbols of the educational institution are placed: a stylized image of the main building of the National University of Water Management and Nature Management, its coat of arms and logo. Such presentation, in our opinion, contributes to consolidation and patriotic education.

In order to properly develop the author's originals, it was necessary to study the given topic, analyze the source data and the features of their territorial distribution, familiarize

yourself with already known maps of the same or similar topic, decide on the cartographic projection and scale, justify and carry out cartographic generalization, choose the most appropriate methods of representation and notations, create a paper sketch of the future map. Only with such a step-by-step approach and the presence of creative inspiration could one hope for a full-fledged final result when using the selected software product and subsequent meticulous editing of the image.

The value of the «Atlas of the author's originals of thematic student cards» is highlighted, which consists primarily in the performance of educational, research and unifying and educational functions.

Стаття надійшла до редакції 03.03.2023